

## આદરણીય અધ્યક્ષશ્રી,

સને ૨૦૦૭-૨૦૦૮ ના વર્ષના અંદાજો અનુસાર એકંદર પુરાંત રૂપિયા ૩૨૮.૫૮ કરોડની રહેશે.

એક તરફ વધતો જતો કુગાવાનો દર, બીજી તરફ બદલાતા જતાં જીવન ધોરણો અને આવી વિષમ પરિસ્થિતિમાં સામાન્ય નાગરિક ઉપર કરવેરાનું ભારણ પણ ન વધે અને વિકાસની દિશા અને ગતિ આગળ ધપતી રહે તથા તે માટે પૂરતા સંસાધન મળી રહે, એ કામ નાનું સૂનું નથી. રાજ્ય સરકારનો અનુભવ છે કે, નાગરિકોને વિશ્વાસમાં લઈને, રાજ્યના ભલા માટે પ્રજાની ભાગીદારીને પ્રોત્સાહન આપીએ તો ધાર્યા પરિણામ મેળવી શકાય છે. આ ઉમદા હેતુને કારણે કરવેરાના દરમાં ગત પાંચ વર્ષથી નિરંતર ઘટાડો કરતા રહ્યા છતાંય, વેરાકીય આવકો જળવાઈ રહી. સુશાસનની એક મહત્વપૂર્ણ ઓળખ એ છે કે, તેની બધી જ વ્યવસ્થાઓમાં તર્કસંગતતા હોય, સરળતા હોય અને પારદર્શિતા હોય. સમય સમય પર અપનાવાયેલી, વિકસાવેલી, કરપ્રથાઓને કારણે હંમેશાં ગુંચવાડાઓમાં ઉમેરા જ થતા જતા હતા. સામાન્ય માનવીની અવઢવ ઓછી કરવા, કરમાળખાના સરળીકરણનું ભગીરથ કામ આ સરકારે ઉપાડ્યું છે અને તેમાં મહદઅંશે આપણે સફળ રહ્યાં છીએ. આ સુધારા પ્રજાકીય હોવાના કારણે લોકો કરવેરા ભરવા પ્રેરાયા છે. ભૂતકાળમાં કર આપતી વખતે સામાન્ય માનવીને વેરો ચૂકવવાનો ભાર હતો. આજે વિકાસમાં ભાગીદાર થવાનો આનંદ થાય છે. લોકોના આવા સુખદ, સાનુકૂળ અને પ્રોત્સાહક સહકારથી પ્રેરાઈને આ સરકાર સામાન્ય માનવીની આર્થિક સધ્ધરતા ખાતર આ પ્રગતિશીલ અભિગમને ઉત્તરોત્તર વધુને વધુ વેગ આપવા માંગે છે. કાળજીપૂર્વક લીધેલા એક પછી એક આ પગલાંઓને પરિણામે, રાજ્યના અર્થતંત્ર ઉપર ભૂતકાળમાં ક્યારેય ન પડી હોય તેવી સારી અસર પેદા થઈ છે. અર્થતંત્ર મજબૂત બન્યું છે, અર્થતંત્ર ગતિશીલ બન્યું છે, અર્થતંત્ર સામાન્ય માનવીને પોષક અને પૂરક બન્યું છે અને રાજ્યની આર્થિક સધ્ધરતાને અભૂતપૂર્વ ઊંચાઈએ પહોંચાડ્યું છે.

ગુજરાતના અર્થતંત્રને વધુ વેગ મળે તેવા અભિગમ સાથે હવે વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માટેના કરવેરાની દરખાસ્ત રજૂ કરું છું.

#### વીજકર

રાજ્યના વીજકર દરનું માળખું સરળ, તર્કસંગત અને સ્પર્ધાત્મક બને તેવો રાજ્ય સરકારનો અભિગમ રહેલો છે. માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, આ અભિગમ અનુસાર અમારી સરકારે, ગુજરાતની પ્રજા પાસેથી ૧૮ વર્ષથી વસૂલ કરવામાં આવતો વીજળી ઉપરનો વેચાણવેરો રદ કર્યો છે, તેમજ ૨૨ વર્ષથી સિંચાઈના હેતુ માટે વાપરવામાં આવતી વીજળી ઉપર ખેડૂતો પાસેથી લેવામાં આવતી ડ્યુટી રદ કરેલ છે. છેલ્લાં ચાર વર્ષમાં વીજકર દરના માળખાને સરળ અને તર્કસંગત બનાવી અમારી સરકારે રાજ્યના પ્રજાજનોને માત્ર વીજકરમાં જ રૂપિયા ૭૫૦ કરોડની માતબર રાહત આપેલ છે. ગુજરાતની પ્રજાને રાહત આપવાની આ પરંપરાને ચાલુ રાખી વીજકરમાં વધુ રાહતો આપવાની દરખાસ્ત કરું છું.

#### ગ્રામ્ય વિસ્તારનાં રહેણાંક, માન્ય શિક્ષણ સંસ્થાઓ તેમજ છાત્રાલયોને રાહત

ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં આવેલ રહેણાંક, માન્ય શિક્ષણસંસ્થાઓ તેમજ છાત્રાલયો માટેનો હાલનો વીજકર દર ૧૫ ટકા છે. ગ્રામ્ય વિસ્તારના ગરીબ અને છેવાડાના લોકોને રાહત મળે તેમજ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિને વેગ મળે તે હેતુથી હાલનો દર ૧૫ ટકાથી ઘટાડી ૧૦ ટકા કરવાની દરખાસ્ત કરું છું. આ ઘટાડાથી લગભગ ૧૩ લાખ ગ્રાહકોને રાહત મળશે.

#### શહેરી વિસ્તારના રહેણાંક અને માન્ય શિક્ષણ સંસ્થાઓને રાહત

શહેરી વિસ્તારમાં આવેલ રહેણાંક તથા માન્ય શિક્ષણ સંસ્થાઓ માટે હાલમાં ૪૦ યુનીટથી વધુ વપરાશ માટે ૩૦ ટકાનો દર છે, જેમાં ઘટાડો કરીને ૨૦ ટકાનો દર કરવાની દરખાસ્ત કરું છું. આમ શહેરી વિસ્તારના રહેણાંક અને શિક્ષણ સંસ્થાઓ માટે હવે એક જ દર રહેશે.

આ ઘટાડાથી શહેરી વિસ્તારમાં રહેતાં સામાન્ય અને મધ્યમ વર્ગને તેમજ માન્ય શિક્ષણ સંસ્થાઓના ૬૯ લાખ ગ્રાહકોને રાહત મળશે.

ગ્રામ્ય વિસ્તારના ૧૩ લાખ ગ્રાહકોને અને શહેરી વિસ્તારના ૬૯ લાખ ગ્રાહકોને, એમ કુલ ૮૨ લાખ ગ્રાહકોને રૂપિયા ૧૫૯ કરોડની મોટી રાહત મળશે.

ગુજરાતમાં અંદાજે ૧ કરોડ કુટુંબો છે. તેમાંથી ૮૨ લાખ વપરાશકારોને સીધી રાહત મળતી હોવાના કારણે રાજ્યના ૮૦ ટકા કરતા વધારે પ્રજાજનોને એક સાથે આટલો મોટો લાભ મળતો હોય તેવી આ મહત્વપૂર્ણ ઘટના છે.

### રેસીડયુઅરી કક્ષાના ગ્રાહકો

રેસીડયુઅરી કક્ષાના વપરાશકારોમાં ખાસ કરીને નાના દુકાનદારો, સ્વરોજગારી મેળવતા નાના ધંધાર્થીઓ જેવા કે, શાકભાજીની દુકાનો, ઝેરોક્ષ મશીન ચલાવનાર, એસ.ટી.ડી. પી.સી.ઓ. ચલાવનાર, દરજી કામ કરનાર, વાળંદની દુકાન, ઘોબી, પાનના ગલ્લા, કરિયાણા, કટલરી પ્રોવિઝન સ્ટોર, સ્ટેશનરી, રમકડાં, હોઝીયરી, બુકસ્ટોલ, દૂધની બનાવટની નાની દુકાનો, સાયબર કાફે, ઈન્ટરનેટ સર્વિસ આપનાર, ટી.વી. ચેનલ સર્વિસ આપનાર, સંશોધન સંસ્થાઓ, પેટ્રોલ પંપ, ગેસ સ્ટેશનો, રીફીલીંગ પ્લાન્ટ, ફરસાણની દુકાનો, પાણીની પરબો, પેથોલોજી લેબોરેટરી, ગોડાઉન, ખાનગી બ્લડ બેન્કો, દવાખાનાઓ, ખાનગી હોસ્પિટલો, ખાનગી લાઈબ્રેરી, સ્મશાનગૃહો, ખાનગી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ જેવા અનેક વીજ વપરાશકારો, જેઓની સંખ્યા લગભગ ૧૩ લાખ જેટલી થવા જાય છે, તેમનો સમાવેશ થાય છે.

આ કક્ષાના વીજ વપરાશકારોનો વીજકર દર વર્ષોથી ૬૦ ટકા હતો. અમારી સરકારે આ કેટેગરીના લોકોની વિશેષ ચિંતા કરીને છેલ્લાં પાંચ વર્ષ દરમ્યાન આ દર ૬૦ ટકાથી ક્રમશઃ ઘટાડીને ૩૦ ટકા કર્યો હતો. આ દરમાં હજી પણ વધુ ઘટાડો કરી ૨૫ ટકા કરવાની મારી દરખાસ્ત છે.

આ ઘટાડાને પરિણામે રેસીડયુઅરી કક્ષાના લગભગ ૧૩ લાખ ગ્રાહકોને અંદાજે રૂપિયા ૫૩ કરોડની રાહત મળશે.

હોલ,પ્રેક્ષકગૃહ,  
સિનેમા  
ઘર તથા હોટલ  
અને  
રેસ્ટોરન્ટ

મનોરંજન અને પ્રવાસન જેવા ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી હોલ, પ્રેક્ષકગૃહ, સિનેમાઘર તથા હોટલ અને રેસ્ટોરન્ટ એ બંને કેટેગરીને લાગુ પડતા ૩૦ ટકાના દરમાં ઘટાડો કરી ૨૫ ટકા કરવાની મારી દરખાસ્ત છે. આ ઘટાડાથી આ બંને કેટેગરીના કુલ લગભગ ૧૮ હજાર ગ્રાહકોને અંદાજિત રૂપિયા ૧૧ કરોડ જેટલી રાહત પ્રાપ્ત થશે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, વિવિધ કેટેગરીના વીજકર દરમાં ઘટાડો કરવાની ઉપરોક્ત દરખાસ્તોથી લગભગ ૯૫ લાખ વીજ વપરાશકારોને અંદાજે રૂપિયા ૨૨૩ કરોડની રાહત મળશે. આમ, અમારી સરકારે છેલ્લાં પાંચ વર્ષના ગાળામાં માત્ર વીજકરને લગતી અંદાજિત રૂપિયા ૯૭૩ કરોડની માતબર રાહત રાજ્યની પ્રજાને આપી છે.

મોટર વાહન વેરો

મોટર વાહન વેરાનું હાલનું માળખું રાજ્યના સ્થાપના કાળથી અસ્તિત્વમાં છે. આ વેરો, વાહન ક્યા ઈધણથી ચાલે છે તેના પ્રકાર મુજબ, વાહનની કિંમત મુજબ, વાહનના વજન મુજબ અથવા વાહનની બેઠક ક્ષમતાના આધારે લેવામાં આવે છે. આમ, ૨૧ જેટલા વિવિધ પ્રકારના અને જુદા જુદા વર્ગનાં મોટર વાહનો માટે હાલમાં વેરાના ૬૭ જેટલા જુદા જુદા દરો અને જુદી જુદી પદ્ધતિઓ અમલમાં છે. જેના પરિણામે, અનેક વહીવટી અને વસૂલાતના પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થાય છે.

મોટર વાહન વેરાના આ જટિલ માળખાને સરળ, પારદર્શક, તર્કસંગત બનાવવા તથા વેરો ભરવામાં સરળતા રહે તેવા હેતુઓથી તેમાં અગત્યના ફેરફારો કરવાનો સરકારે વિચાર કર્યો છે. મોટર વાહન વેરાના માળખાને હવે નવેસરથી બનાવતી વખતે ઈધણ આધારિત વર્ગીકરણ દૂર કરવાનું, વાહનની વેચાણ કિંમત ઉપર વેરો લેવાનું, તેમજ વજન અથવા બેઠકોની ક્ષમતા આધારિત પદ્ધતિને વધુ સરળ બનાવવાનું વિચારવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, કેટલીક વધારાની કેટેગરીનાં વાહનો ઉપર ઉચ્ચક કરનો વિકલ્પ આપવાનું પણ વિચારવામાં આવ્યું છે.

મોટરવાહન વેરાના કર માળખામાં આ મુજબ કરવામાં આવનાર સુધારાઓને કારણે, હાલના ૬૭ જેટલા વેરાના દરો ઘટીને ફક્ત ૧૮ દરો થશે, જેથી મોટરવાહન વેરાના માળખાનું સરળીકરણ થશે. આ સુધારાઓને કારણે તથા કેટલીક કેટેગરીનાં વાહનો ઉપર ઉચ્ચક કરનો વિકલ્પ આપતા હોવાના કારણે, એક અંદાજ પ્રમાણે, મોટરવાહન વેરાની આવક—જાવકમાં ખાસ કોઈ ફરક પડશે નહિ.

મોટરવાહન વેરાના માળખામાં સરળીકરણ કરતું બિલ વિધાનસભાના ચાલુ સત્રમાં રજૂ કરવામાં આવશે.

## સ્ટેમ્પ ડ્યુટી

રાજ્યનો સ્ટેમ્પ ડ્યુટીનો દર વધુ આકર્ષક અને પ્રોત્સાહક બને કે જેથી પ્રજાજનો પરનો વેરાનો બોજો ઓછો થાય તેવા હેતુથી અમારી સરકારે, સ્ટેમ્પ ડ્યુટીના માળખાને ખૂબ સરળ અને તર્કસંગત બનાવવાનો સતત પ્રયાસ કર્યો છે. સ્ટેમ્પ ડ્યુટીનું કુલ ભારણ વર્ષ ૨૦૦૨-૨૦૦૩ સુધી મહત્તમ ધોરણે ૧૪.૮૦ ટકા જેટલું હતું. તેમાં અમારી સરકાર સતત ઘટાડો કરતા રહી, આ ભારણ ૨૦૦૬-૨૦૦૭ ના વર્ષ દરમ્યાન ફક્ત ૫.૯૫ ટકાના સ્તરે લઈ આવી હતી.

ગુજરાત ઝડપથી શહેરીકરણ તરફ આગળ વધી રહ્યું છે. ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગના માનવીને પોતાનું ઘર બનાવવાનું સપનું હોય છે. સામાન્ય માનવી માટે, પોતાનું ઘર બનાવવાનું શક્ય બને, સરળ બને અને તેને પ્રોત્સાહન મળે તે હેતુથી સ્ટેમ્પ ડ્યુટીના હાલના એકત્રિત ૫.૯૫ ટકાના દરમાં હજી પણ વધુ ઘટાડો કરી એકત્રિત દર ૪.૯ ટકા કરવાની મારી દરખાસ્ત છે. સૂચિત ઘટાડાને પરિણામે રાજ્યની ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગની પ્રજાને અંદાજિત રૂપિયા ૧૨૬ કરોડની જંગી રાહત પ્રાપ્ત થશે.

નોંધણી ફીમાં  
રાહત

સ્થાવર મિલકતોની તબદીલીના દસ્તાવેજોની નોંધણી ફીનું હાલનું ભારણ, અવેજની રકમના ૧.૫ ટકા છે; તેમાં ઘટાડો કરી અવેજની રકમનો ૧ ટકો કરવાની મારી દરખાસ્ત છે. સૂચિત ઘટાડાને પરિણામે રાજ્યની પ્રજાને અંદાજિત રૂપિયા ૪૭ કરોડની રાહત પ્રાપ્ત થશે.

મનોરંજન કર

મનોરંજન ઉદ્યોગને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી અમારી સરકારે મનોરંજન કરના દરને ૫૦ ટકાથી ઘટાડીને ૨૦૦૬-૦૭ ના વર્ષ દરમ્યાન ફક્ત ૨૫ ટકા કરેલ છે. સિનેમા પ્રદર્શન વ્યવસાયને પ્રોત્સાહન મળે તે હેતુથી તેમજ પ્રેક્ષકોને વધુ સારી સુવિધાઓ મળે તે હેતુથી, વેરાકીય પ્રોત્સાહનોનો લાભ લેતાં મલ્ટીપ્લેક્સ સિનેમાગૃહો સિવાય, સિંગલ સિનેમા ગૃહોને મળતા સર્વિસ ચાર્જની રકમમાં વધુ રાહત આપવા અર્થે, એરકંડીશનઝ અને એરકૂલઝ સિનેમાગૃહો માટે રૂપિયા ૩ થી વધારીને રૂપિયા ૪ અને અન્ય સિનેમાગૃહો માટે રૂપિયા ૨ થી વધારીને રૂપિયા ૩ કરવાની દરખાસ્ત કરું છું. મલ્ટીપ્લેક્સ સિનેમાગૃહોની તુલનામાં, સિંગલ સ્ક્રીન સિનેમાગૃહો ટકી રહે તે દ્રષ્ટિએ આ લાભ માત્ર સિંગલ સ્ક્રીન સિનેમાગૃહોને જ મળવાપાત્ર થશે.

સૂચિત દરખાસ્તથી સિંગલ સ્ક્રીન સિનેમાગૃહોને સર્વિસ ચાર્જ પેટે અંદાજિત રૂપિયા ૧ કરોડ જેટલી વધારાની રાહત પ્રાપ્ત થશે. જેના ઉપર રાજ્ય સરકારને મનોરંજન કર પેટે મળવાપાત્ર થતી અંદાજિત રૂપિયા ૨૫ લાખની આવક ઘટશે.

મનોરંજન કરની બાકી રહેતી રકમ પર વર્ષે ૨૪ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ લેવાની હાલની જોગવાઈમાં ફેરફાર કરીને, બાકી રહેતી રકમ ઉપર વર્ષે ૧૮ ટકા સુધીના દરે સાદું વ્યાજ લેવાની દરખાસ્ત કરું છું.

## સુખ સુવિધા કર

પ્રવાસન ઉદ્યોગનો વધુ વિકાસ થાય તે માટે હોટલ ઉદ્યોગને વધુ પ્રોત્સાહન આપવાની જરૂર છે. આથી, સુખ સુવિધા કરના દરમાં ઘટાડો કરવાની નીચે મુજબ દરખાસ્ત કરું છું.

| ક્રમ | રુમ દીઠ દરરોજ રહેવાનો ચાર્જ              | ઓક્યુપન્સી   | સુખ સુવિધા કરનો હાલનો દર | દરખાસ્ત  |
|------|--|--|--------------------------|--|
| ૧    | રૂપિયા ૫૦૧ થી રૂપિયા ૨૦૦૦ સુધીના રુમ દીઠ | જાહેર કરેલ સરેરાશ ટેરિફની ૫૦ ટકા ઓક્યુપન્સી મુજબ કરેલ એકત્રિત ચુકવણી પર  | ૫ ટકા                    | ૪ ટકા  |
| ૨    | રૂપિયા ૨૦૦૧ થી વધુ રુમ દીઠ               | જાહેર કરેલ સરેરાશ ટેરિફની ૫૦ ટકા ઓક્યુપન્સી મુજબ કરેલ એકત્રિત ચુકવણી પર<br><br><b>અથવા</b><br>જાહેર કરેલ ટેરિફની ખરેખર ઓક્યુપન્સી મુજબની ચુકવણી પર | ૮ ટકા<br><br>૧૨.૫ ટકા    | ૬ ટકા<br><br>હાલની ૧૨.૫ ટકાની જોગવાઈ ચાલુ રહેશે. |

સુખ સુવિધા કરમાં જાહેર કરવામાં આવેલ સૂચિત ઘટાડાથી હોટલ ઉદ્યોગને અંદાજિત રૂપિયા ૨.૪૦ કરોડની રાહત મળશે.

સુખ સુવિધા કરની બાકી રહેતી રકમ ઉપર હાલ પ્રત્યેક મહિના અથવા તેના ભાગ માટે લેણાં નીકળતા કરની રકમના વાર્ષિક ૨૪ ટકા સાદું વ્યાજ લેવાની જોગવાઈ છે; તેમાં ફેરફાર કરીને, બાકી રહેતી રકમ પર વર્ષે ૧૮ ટકા સુધીના દરે સાદું વ્યાજ લેવાની દરખાસ્ત કરું છું.

સમાપન

સને ૨૦૦૭-૦૮ ના વર્ષના અંદાજપત્રની આખરી પરિસ્થિતિ આ પ્રમાણે રહેશે.

(૧) અંદાજ અનુસારની પુરાંત (રકમ રૂપિયા કરોડમાં)  
૩૨૯.૫૮

(૨) કરવેરામાં સુચિત રાહતો

|                |        |
|----------------|--------|
| વીજકર          | ૨૨૩.૦૦ |
| સ્ટેમ્પ ડ્યુટી | ૧૨૬.૦૦ |
| નોંધણી ફી      | ૪૭.૦૦  |
| મનોરંજન કર અને | ૪.૦૦   |
| સુખ સુવિધા કર  |        |

૪૦૦.૦૦

(૩) અંદાજી એકંદર ખાધ ૭૦.૪૨

વહીવટમાં કરકસર દ્વારા, સરકારની આવકોની અસરકારક વસૂલાત દ્વારા તથા બિનવિકાસલક્ષી ખર્ચમાં ઘટાડો કરીને અંદાજી એકંદર ખાધ ઘટાડવાનો અમારો પ્રયત્ન રહેશે.

જય જય ગરવી ગુજરાત

જય જય નિર્મળ ગુજરાત

માનનીય સભાગૃહની વિચારણા અર્થે હું આ અંદાજપત્ર રજૂ કરું છું.

-----